

4. Міжнародная канферэнцыя «Здаров'е для ўсех» прайшла ў ПолесГУ // Медыахолдінг «Варяг» [Электронны рэсурс]. – Режим доступу : <http://varjag.net/mezhdunarodnaya-konferenciya-zdorove-dlya-vsex-proshla-v-polesgu/>. – Дата доступу : 15.03.2016.

5. Тэорыя міжкультурнай камунікацыі і гісторыя стварэння даннай тэорыі // Праект «Інфоурок» [Электронны рэсурс]. – Режим доступу : http://infourok.ru/teoriya_mezhkulturnoy_kommunikacii_i_istoriya. – Дата доступу : 10.03.2016.

6. ІІІ турыстычная міжнародная онлайн-канферэнцыя 26 лютага 2016 г. «Terra Incognita – Беларусь!» // Міжнародная акадэмія турыстычнага бізнеса [Электронны рэсурс]. – Режим доступу : <http://live-n-travel.com/belarus>. – Дата доступу : 20.03.2016.

7. Тэатральнае жыццё // Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі [Электронны рэсурс]. – Режим доступу : <http://rtbd.by/festyvali/>. – Дата доступу : 12.03.2016.

Ярмоленка В. Я., студ. 420 н гр.

Навуковы кіраўнік – Канавальчык І.В.

ПАДАБЕНСТВА І АДРОЗНЕННІ БЕЛАРУСКАГА ХАРЭАГРАФІЧНАГА ФАЛЬКЛОРУ І РЭГІЯНАЛЬНЫХ ТАНЦЎ ПОЛЬШЧЫ

Беларусь і Польшча на сёнешні дзень з'яўляюцца дзвума суседнімі еўрапейскімі краінамі, якія маюць розныя мовы, традыцыі і песенна-харэаграфічную творчасць. Але пры іх адрозненні, у гэтых сферах, існуе шмат агульнага. Раней, гэтыя дзве краіны існавалі як адзіная дзяржава –

Рэч Паспалітая. На працягу амаль што двух стагоддзяў (з 1569 па 1795 г.) яны мелі ўзаемапранікненнасць не толькі ў палітычным, але і ў культурным стане, якія садзейнічалі блізкасці мовы, адзення, побыту і харэаграфічнага фальклору. Агульнасць гістарычных, эканамічных, сацыяльных, прыродных і культурных фактараў абумовіла супольнасць харэаграфічнай культуры гэтых краін і сфарміравала ў радзе выпадкаў аднатыпную структуру.

Культурная роднасць была такая цесная, што на цяперашні час ідуць спрэчкі аб прыналежнасці знакамітых асоб да той ці другой дзяржавы. Напрыклад, творы кампазітара Манюшкі, і беларусы і палякі лічудь сваёй нацыянальнай уласцівасцю. І такіх прыкладаў можна прывесці шмат.

На сёняшні час у Польшчы налічваецца даволі вялікая колькасць рэгіёнаў. У Беларусі яны таксама існуюць, але істотна ў меншым ліку. Рэгіёны гэтых дзвух краін адрозніваюцца не толькі па сваіх моўных дыялектах, але і па строях, звычаях, і таксама розніца назіраецца і ў харэаграфічнай творчасці. Пад час гарады, вёскі, ваяводства, гміны, мелі сваю, непадобную да другіх насельніцтва музычную і харэаграфічную культуру. Натуральна, на межах краін і рэгіёнаў сустракаецца культура, падобная па сваёй структуры і змесце.

У выніку пешых падарожжаў вандроўных артыстаў, або пераездам жыхароў памежных гарадоў і вёсак дзвух краін танцы і мелодыі, прывезеныя з другіх рэгіёнаў, падабаліся мясцовым жыхарам, і пасля пэўнай апрацоўкі на мясцовы лад, яны атрымлівалі права на існаванне. Пераапрацоўвалася не толькі харэаграфічная версія. Іншую інтэрпрэтацыю атрымліваў і музычны матэрыял. Так на Беларусі з'явіліся і пачалі распаўсюджвацца шматлікія ўзоры польскіх танцаў. «Кракавяк», «Мазурка», «Абэрак», «Куявяк» з'яўляліся у розных відах і інтэрпрэтацыях, і даволі часта іх музычны матэрыял зусім не быў падобны на той, пад які

танчылі у польскіх ваяводствах. Таксама непадобнасць адчувалася ў манеры выканання танцавальных твораў. Напрыклад, «Мазурка», імклівы танец польскіх кавалерыстаў, які валодае напорам, для беларусаў існаваў больш падобны на «Трасуху».

Даволі часта адбывалася і так, што цяжкі, альбо незнаемы польскі лексічны матэрыял, з погляду мясцовых жыхароў, мянялі на больш звыклы, але захоўвалі музычны матэрыял. У матэрыялах ГНДЛ БДУКМ знайдзена полька, якую танчылі у пагарнічным з Польшчай рэгіёне і пры гэтыі спявалі «Не паўду я за паляка, бо ня ўмею кракавяка» [ГНДЛ БДУКМ, 3, 2, 40].

Прааналізуем рэгіянальны танец «Гуралі», які сустракаецца як ў Беларусі, так і ў Польшчы. Гуральскі танец у польскіх ваяводствах мае поўную структуру. Пачынае танец, у асноўным, адна пара, і паступова да іх далучаюцца астатнія удзельнікі. У пары салісты-выканаўцы не трымаюцца за рукі і рухаюцца самастойна. Усе танцуючыя пары таксама не злучаюцца, але танцуюць адзін каля аднаго. Гуральскія танцы ставяцца да ліку імпрывізацыйнага. Больш складаныя рухі выконвае мужчына. Большасць гэтых танцаў спаўняецца на нізкіх паўпальцах. Рукі ў мужчын маглі быць свабодна апушчаны, маглі ляжаць тыльным бокам пэндзля на сцёгнах ці ззаду на ўзроўні паясніцы. Локці накіраваны ледзь наперад. Жанчыны таксама трымаюць рукі ледзь ззаду. У жанчын на плечы накінута вялікая хустка, і, каб канцы не перашкаджалі, яны рукамі адводзяць іх назад. Адсюль і адбылося такое сваеасаблівае становішча рук. Корпус у Гуральскім танцы не напружаны, і верхняя частка яго злёгка нахілена наперад. Усе рухі выконваюцца лёгка. Часта мужчыны трымаюць у руках сякеру (цюпагу). Звычайна танец пачынае юнак, яму падтанцоўвае дзяўчына, затым у танец далучаюцца іншыя дзяўчаты. Танчаць з выкрыкамі. Часам мужчыны і жанчыны танчаць асобнымі групамі. І

прыпеўка была такая : «Zasiali górale owies, owies,Od końca do końca, tak jest, tak jest!Zasiali górale żytko, żytko,Od końca do końca wszystko, wszystko!A napolu góraleczek,Gromada, gromada,Czemu żeś się wydawała,Kiejś młoda, kiejś młoda?Czemu żeś się wydawała,Kiejś mała, kiejś mała?Będzie z ciebie gospodyni,Niedbała,niedbała!».

А цяпер параўнаем з апісаннем танца «Гуралі», які танчылі ў Беларусі.Матэрыял быў запісаны Ю.М. Чурко ў 1990 г. у вёсцы Літва, Ляховіцкага раёна, Брэсцкай вобласці, ад Марчык Браніславы Іосіфаўны 1913 г.р. Дзве лініі выканаўцаў стаяць адна супраць другой. У дзяўчынак правая рука вольная, левая ўпіраецца ў бок. Крок на леваю нагу, правая заводзіцца ўперад накрыж левай. Правая рука рухаецца за правай нагой, корпус злёгка зварочваецца ў лева. Затым крок на правую нагу, левую нагу, і левае плячо выстаўляецца наперад. Затым рух паўтараецца у рытм песні :

«Засялі гуралі овес, овес.

От коньца до коньца так ест, так ест.

Засялі гуралі жытко,жытко.

От коньца до коньца тшыстко, тшыстко!»

Пасля гэтага ў другім рытме, рытме прыпеву, хлопцы і дзяўчаты, якія стаяць у лініях робяць два крокі ў напрамку адзін да аднаго, пляскаюць у далоні. Злучаюць узнятыя правыя рукі ў цэнтры і рухаюцца па крузе, па ходу гадзіннікавай стрэлкі. Пры паўторы прыпеву зноў пляскалі ў далоні, паварочваліся ў другі бок, злучаюць рукі ў цэнтры, і ідуць па крузе супраць гадзіннікавай стрэлкі. На прыканцы разыходзяцца на свае месцы ў лініі, затым танец паўтараецца спачатку. І далей спяваюць:

«Там, на поле гуралёчак. Гураля, гураля.

Бэньдже з тэбе господыня. Неляда, неляда.

Чаму ж восень выдавала, кейсь млада, кейсь млада».

Як бачна, пры аднолькавай назве, некалькі падобных рухах, і практычна адным песенным матэрэяле, гэтыя фальклорныя абразцы зусім не падобныя адзі на аднаго. Даследаванне культур розных краін паказвае, што ў кожнай з іх ёсць як падабенства, так і адрозненні. Нацыянальная культура адной краіны адрозніваецца ад нацыянальнай культуры іншай краіны, а разам з тым яны ўваходзяць у агульнае паняцце - сусветная культура.

1. Чурко, Ю.М., Белорусский хореографический фольклор / Ю.М. Чурко. – Мінск: Выш. шк., 1990. – 415 с.

2. Bogucki, Kazimierz. Pięć tancow goralskich z Orawy, Spisza i Pienin. / Bogucki, Kazimierz. – Warszawa: Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną «Polonia», – 1964.

3. Dziewanowska, Ada. Polish Folk Dances & Songs – a Step by Step Guide. / Dziewanowska, Ada. New York: Hippocrene Books, –1999.

Яроцкая Р.А., студ. 212 гр.

Навуковы кіраўнік – Байко А.П.

СУЧАСНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ ЎЦЯГВАННЯ МОЛАДЗІ Ў САЦЫЯКУЛЬТУРНАЕ ЖЫЦЦЁ РЭГІЁНА

У афіцыйных дакументах нашай дзяржавы галоўнай мэтай сацыяльнай палітыкі ў доўгатэрміновай перспектыве з'яўляецца стварэнне ўмоў для развіцця чалавечага патэнцыялу, – рэспубліканскія праграмы «Моладзь Беларусі» на працягу 10 гадоў (2006–2010 гг., 2011–2015 гг.) былі скіраваны на стварэнне ўмоў для больш актыўнага ўключэння моладзі